

gestelde wetwijziging van kracht geworden, waarbij de sinds 1969 bijde wet verboden vogelvangst met netten wederom wordt toegestaan, zij het met enkele beperkingen. Terecht beschrijft de WWF (World Wildlife Fund) dit besluit als een teruggang tot de "Middeleeuwen van de Natuurbescherming". Het is een ware cultuurschande en -volgens de Engelse Times- een perverse bijdrage aan het natuurbeschermingsjaar. Volgens de vroegere ervaringen is te verwachten, dat deze herinvoering van de vangst in ongeveer 3 000 over het gehele land verspreide "vogelstations", jaarlijks een opbrengst zal geven van 10 000 000 (tien miljoen) zangvogels, meest doortrekkers uit andere landen: een nieuwe zware tol voor de Europese vogelstand.

Het is betreurenswaardig dat nog heden ten dage deze massale vogelvangst in landen als Italië en België- en niet alleen daar- voorkomt, Het WWF, welks president, Prins Bernhard, nog onlangs bij regering en, volksvertegenwoordiging van Italië er opgedrongen had het besluit niet te nemen, zal samen met andere internationale natuurbeschermingsorganisaties tegen deze wet via alle hem ter beschikking staande kanalen protest aan tekenen.

Het doden en vangen van inheemse vogels werd in Italië op 2 augustus 1967 bij ministerieel besluit verboden. Een weinig populaire maatregel in een land waar de jacht op kleine zangvogels altijd een populaire sport is geweest. In juni 1969 hebben -vermoedelijk onder druk van de publieke opinie: vox populi, vox dei- 36 senatoren een wetsontwerp ingediend, waarbij de vogelvangst weer wordt toegestaan, zogenaamd om te voorzien in de behoefte aan sier- en kamervogels. Zowel van de zijde van de weidelijke jagers als van de kant van de natuurbeschermers is tegen dit voornemen protest aangetekend.

De bezwaren die daarbij naar voren werden gebracht, waren 4 in getal:

1. 50 % der gevangen vogels sterft reeds in de eerste maand,
2. na een jaar is nog slechts 20 % in leven,
3. doordat alleen mannetjes als kamervogel in aanmerking komen, wordt het natuurlijk evenwicht tussen de seksen verstoord,
4. controle op de vangplaatsen is in de praktijk onmogelijk.

(Uit Panda-nieuws, uitgave van de WWF, 6e jaargang nr.7, maart 1970)

Mezen onderzoek 69-70.

Evenals vorig seizoen kunnen we ook nu weer gegevens publiceren, opgemaakt uit het onderzoek naar het in groepsverband voorkomen van mezen.

Hiervoor werden 42 tellingen in totaal verricht, waaronder enkele interessante van andere waarnemers, waarvoor uiteraard onze hartelijke dank.

Voor de tellingen werd wekelijks een gedeelte van het Z.H.L en het Staatsbos uitgekamd.

Het totaalbeeld van het afgelopen seizoen geeft grote verschuivingen weer in vergelijking tot het voorgaande seizoen, waar de warme zomer en najaar en de koude winter niet vreemd aan zullen zijn. Groepen van enige betekenis werden uitsluitend in de herfst waargenomen, en dan nog alleen in SB.

De koolmees en de zwarte mees werden meermalen met 30 tot 40 ex. bij elkaar gezien en ook de staartmezen dansten dikwijls met 20 stuks gelijk door de takken. Doch bij het naderen van de winter waren deze grotendeels verdwenen en was er daarna nauwelijks meer een concentratie te bespeuren.

Deze twee seizoenen geven een dusdanig verschillend beeld dat er

van een vergelijk geen sprake is. We kijken dan ook met spanning uit naar wat het volgende ons zal brengen.

koolmees								
pimpelmees								
kuifmees								
zwarte mees								
staartmees								
glanskopmees								
goudhaantje								
boomkruiper								
	ko	pi	kui	zw	st	gl	go	bo

Hierboven ziet u een overzicht, van het procentsgewijs voorkomen van soorten in een groep.

Voor wie dit staatje niet helemaal duidelijk is, nog een voorbeeld. Gaan we van koolmees horizontaal tot boomkruiper vertikaal, dan vinden, we een blanco vakje, dus 0-20 %.

Van boomkruiper horizontaal tot koolmees vertikaal echter een geheel zwart vakje, dus 80-100 %.

M.a.w., zien we een boomkruiper, dan hebben 80-100 % kans een koolmees in zijn gezelschap aan te treffen. Maar omgekeerd hebben we maar 0-20 % kans een boomkruiper bij een groepje koolmezen te zien.

Een korte beschrijving van de bij dit onderzoek betrokken mezen volgt hieronder:

- koolmees :De meest voorkomende soort in de al eerder genoemde terreinen als broed- en standvogel. Komt percentagegewijs het meest voor in het ZHL, (nestkasten).
- pimpelmees :In aantal bezet deze de tweede plaats. Komt evenals de koolmees het meest voor in het ZHL (eveneens door de aanwezigheid van nestkasten). Broed en standvogel.
- kuifmees :Broed- en standvogel, uitsluitend in het Staatsbos met 3 à 4 paren in het gebied tot de Duindamse slag.
- zwarte mees :Trek- en zwerfvogel, niet broedend. Komt in het najaar veel en in de winter zeer weinig voor, zowel in ZHL als in SB.
- staartmees :Heeft vanaf 1966 eenmaal gebroed (verstoord). Wordt in najaar en winter vrij veel in grote groepen gezien in beide gebieden.
- glanskop :In het SB zelden, in het ZHL met twee paren als standvogel.
- goudhaantje :Veel geziene wintergast in het Staatsbos. Er is sprake van één broedgeval in 1966.
- boomkruiper :In beide terreinen buiten het broedseizoen met 1 of 2 paren voorkomend. Geen broedgeval vastgesteld.

Het gemiddeld aantal mezen per groep bedroeg dit jaar 11, tegen 6 in het vorig seizoen. Een wel zeer duidelijk verschil dus, wat verklaarbaar is uit het feit dat de grote mezen groepen die zich het afgelopen najaar ophielden in het Staatsbos, in het geheel geen haast maakten hun weg zuidwaarts te vervolgen. Daartegenover staat dat er in de afgelopen winter vrijwel geen groep kon worden geteld. De periode 68-69 geeft echter een zeer regelmatig patroon van meestal kleine groepen.

In het eerste verslag van het mezenonderzoek (zie juni nr.'69) hadden we ons de vraag gesteld: slapen de mezen in groepen en zo ja, waar ?

Om te pogen hierop een antwoord te vinden, werden -ofschoon rijkelijk laat, 't was al januari- de nestkasten van het ZHL onderzocht. Daar dit uiteraard na zonsondergang dient te geschieden, werden we meteen al voor het probleem geplaatst, hoe ze te vinden. De eerste twee avonden werden dan ook een volslagen mislukking. Van de 30 kasten die we ons ten doel hadden gesteld, werden er slechts een tiental gevonden.

Daarna gingen we de bomen met kasten bij daglicht merken met een gele label, welke 's avonds na de controle der kasten weer werd verwijderd. De 4 daaropvolgende avonden werden (1 x per week) alle 30 kasten onderzocht met de volgende resultaten:

Van de 30 kasten werden er op de 4 avonden resp. 18, 19, 19, en 16 bezet aangetroffen. Alle met één kool- of pimpelmees, met uitzondering van 1 kast welke een nest bosmuizen bevatte, in aantal resp. 6, 0, 5 en 3 stuks.

Dat de muizen er beslist niet op gesteld waren in hun rust gestoord te worden, lieten ze duidelijk merken, door zich met ware doodsverschrik langs de kamperfoelie welke de boom rijkelijk omstrengelde omlaag te laten glijden.

10 kasten werden steeds door koolmezen bezet,
5 steeds door pimpelmezen,
9 afwisselend door kool- en pimpelmezen,
3 kasten tenslotte steeds zonder mezen.

Vanzelfsprekend werd dit onderzoek tijdig genoeg afgebroken om de mezen de gelegenheid te geven zich voor te bereiden op het komend voorjaar.

Toch heeft dit lang nog niet volledige antwoord al weer nieuwe vragen opgeroepen:

- a. wat is de reden dat sommige kasten geen enkele maal werden gebruikt.
- b. is er voorkeur voor een bepaald type kast.
- c. is een mees geneigd steeds dezelfde kast te gebruiken.
- d. is er een voorkeur voor het biotoop waarin de kast geplaatst is.

Vragen genoeg dus om medio september de draad weer op te nemen.

p.s. In de al eerder genoemde kamperfoelie werd op een van de avonden onze aandacht getrokken door een hevig geritsel. Tot onze verbazing zagen we in het schijnsel van onze zaklantaarn een buizerd, die verwoede pogingen deed uit de kamperfoelie los te komen. Met de nodige voorzichtigheid lukte het de vogel uit de wildernis te bevrijden.

D. Hoek
W. v. Duyn
D. Passchier

De zwarte zeeëend.

De meest algemene zeevogel in alle delen van het jaar is ongetwijfeld de zwarte zeeëend. Ook als stookolieslachtoffer is hij bij de meeste strandwandelaars wel bekend. Het aantal slachtoffers voor onze kust zal per jaar toch zeker enkele duizenden bedragen. Dat de soort hierdoor nog geenszins uitgestorven is, wordt duidelijk uit de waarnemingen uit alle maanden van het jaar. Toch hoort men wel beweren dat de aantallen enorm zijn teruggelopen vergeleken met 20 jaar geleden. Bij Helsinki aan de Finse golf merkt men daar nog wei-